భూభాగ స్థాయిలో మూల ప్రాంతాల నుండి

పులుల పునరావాసం దిశగా

క్రియాశీల నిర్వహణకు

ప్రామాణిక నిర్వహణ విధానం (SOP)

జాతీయ పులుల సంరక్షణ ప్రాధికార సంస్థ

పర్యావరణ, అటవీ & వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ

భారత ప్రభుత్వం

భూభాగ స్థాయిలో మూల ప్రాంతాల నుండి పులుల పునరావాసం దిశగా క్రియాశీల నిర్వహణకు ప్రామాణిక నిర్వహణ విధానం

1. **శీర్షిక:** భూభాగ స్థాయిలో మూల ప్రాంతాల నుండి పులుల పునరావాసం దిశగా క్రియాశీల నిర్వహణకు ప్రామాణిక నిర్వహణ విధానం.

2. **విషయం:** భూభాగ స్థాయిలో మూల ప్రాంతాల నుండి పులుల పునరావాసం దిశగా క్రియాశీల నిర్వహణ.

3. **ప్రస్తావన:** మానవులు ఎక్కువగా ఉండే ప్రాంతాలలో దారి తప్పి తిరుగుతున్న పులులను ఎదుర్కొనడానికి జాతీయ పులుల సంరక్షణ ప్రాధికార సంస్థ (NTCA)/ప్రాజెక్ట్ టైగర్ రూపొందించిన SOP, ఈ అంశంపై జారీ చేసిన సంబంధిత సలహా సూచనలు.

4. **ఉద్దేశ్యం:** భారతదేశంలో పులుల సంఖ్య పెరుగుతున్నందున, చెదిరి వలస వెళ్లే పులులు మనుషులు ఎక్కువగా ఉండే ప్రాంతాల గుండా వెళ్లే చోట్లు అనేకం ఏర్పడతాయి, కొన్నిసార్లు ఇది మనిషి–పులి ఘర్షణకు దారితీస్తుంది. ఇటువంటి ప్రాంతాలలో పరిరక్షణ ఇకపై ఈ ఘర్షణ పరిస్థితులను త్వరగా, సకాలంలో, తగిన విధంగా తగ్గించడంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఘర్షణలో ఉన్న పులులను, లేదా మానవ ఆధిపత్య ప్రాంతాలలోకి వచ్చిన పులులను తరచుగా పట్టుకోవలసి రావచ్చు. అలాంటి పులులు మానవ ప్రాణాలకు ప్రమాదకరమైనవి కాకపోతే, వాటిని తిరిగి అడవిలోకి వదిలే అవకాశం ఉంటుంది. అయితే, పులులను పట్టుకుని అవి వచ్చిన మూల ప్రాంతంలోనే వదిలేస్తే సమస్య ఎల్లప్పుడూ పరిష్కారం కాదు. పులులు చెదిరిపోవడానికి ప్రధాన కారణం తరచుగా మూల జనాభాలో పులుల సాంద్రత ఎక్కువగా ఉండటమే. అందువల్ల, అటువంటి పులులను పులుల సాంద్రత తక్కువగా ఉన్న ప్రాంతాలకు (లేదా ప్రస్తుతం పులులు లేకపోయినా, చారిత్రక విస్తరణ ప్రాంతంలో పులుల ఉనికి నమోదైన ప్రాంతాలకు) తరలించడం ముఖ్యం; ఆ ప్రాంతాలలో మంచి ఆవాసం, ఆహారంగా తినే జంతువులు (వేట జంతువులు) ఉండాలి. అయితే, ఇటీవల వరకు ఒకే జన్యు సమూహాన్ని

పంచుకున్న జనాభా సమూహాల పరిధిలోనే ఈ తరలింపులు జరిగేలా జాగ్రత్త తీసుకోవాలి. ప్రస్తుత జన్యు పరిజ్ఞానం, ప్రస్తుతం ఉన్న కారిడార్ అనుసంధానం ఆధారంగా, ప్రతి భూభాగంలోని అటువంటి జనాభా సమూహాలను మేము ఇక్కడ గుర్తించి, అదనపు పులులను తరలించడానికి అనువైన ప్రాంతాలను సూచిస్తున్నాము.

5. **సంక్షిప్త సారాంశం:** ఈ ప్రామాణిక నిర్వహణ విధానం (SOP), భూభాగ స్థాయిలో మూల ప్రాంతాల నుండి పులుల పునరావాసం దిశగా క్రియాశీల నిర్వహణకు ప్రాథమిక ప్రమాణాలను అందిస్తుంది.

6. **పరిధి:** ఈ SOP అన్ని పులుల భూభాగాలు/పులుల అభయారణ్యాలు మరియు పులులు ఉండే అడవులకు వర్తిస్తుంది.

7. **బాధ్యతలు:** పులుల అభయారణ్యాల విషయంలో ఫీల్డ్ డైరెక్టర్ బాధ్యత వహిస్తారు. రక్షిత ప్రాంతాల (జాతీయ ఉద్యానవనం/వన్యప్రాణి అభయారణ్యం) విషయంలో సంబంధిత రక్షిత ప్రాంత నిర్వాహకులు బాధ్యత వహిస్తారు. ఇతర ప్రాంతాల (రెవెన్యూ భూమి/కన్జర్వేషన్ రిజర్వ్/కమ్యూనిటీ రిజర్వ్/గ్రామం/పట్టణం) విషయంలో వన్యప్రాణి (రక్షణ) చట్టం, 1972 ప్రకారం వైల్డ్‌లైఫ్ వార్డెన్, లేదా ఆ ప్రాంతం ఎవరి అధికార పరిధిలోకి వస్తుందో ఆ డివిజనల్ ఫారెస్ట్ ఆఫీసర్/డిప్యూటీ కన్జర్వేటర్ ఆఫ్ ఫారెస్ట్స్ బాధ్యత వహిస్తారు. రాష్ట్ర స్థాయిలో మొత్తం బాధ్యత సంబంధిత రాష్ట్ర చీఫ్ వైల్డ్‌లైఫ్ వార్డెన్‌దే.

భూభాగ స్థాయిలో మూల ప్రాంతాల నుండి పులుల పునరావాసం దిశగా క్రియాశీల నిర్వహణకు సూచించిన క్షేత్ర చర్యలు:

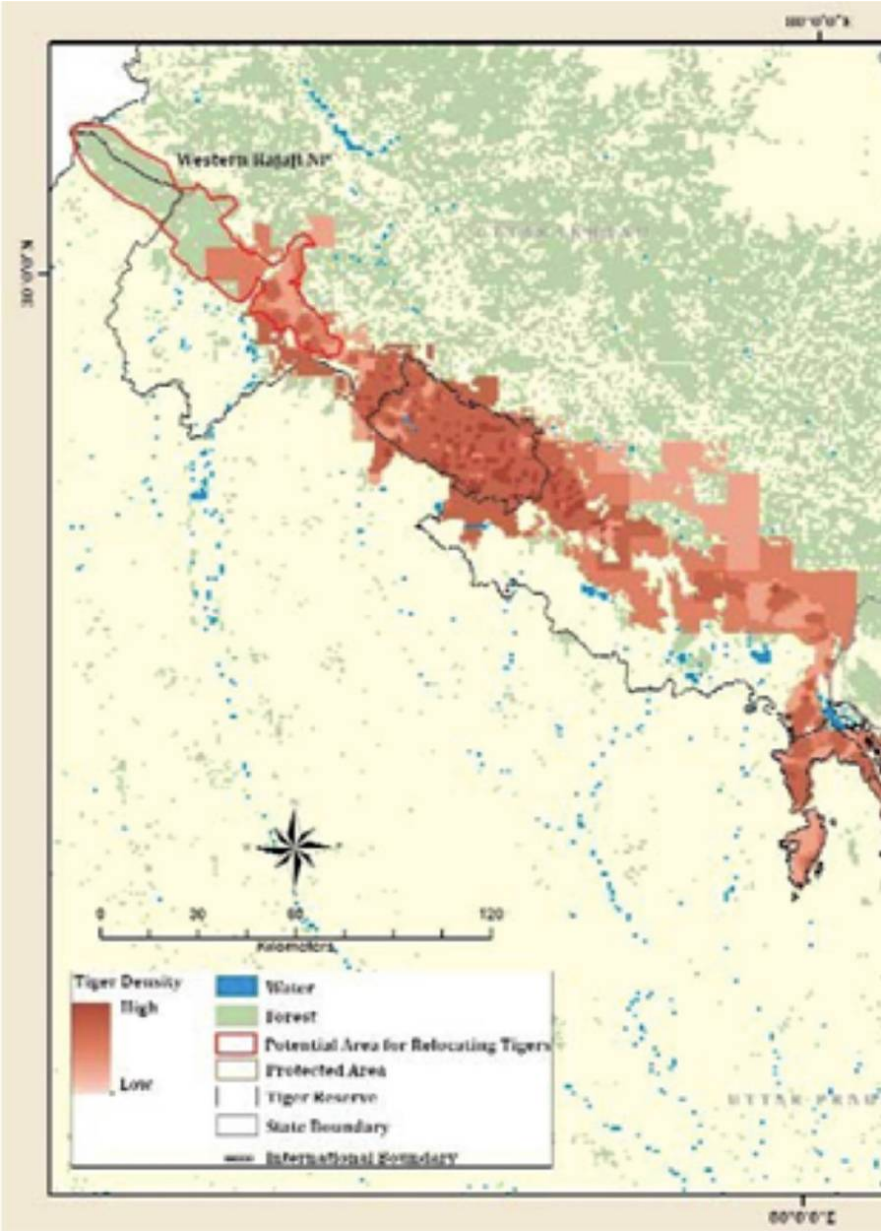
1. శివాలిక్ కొండలు మరియు గంగా మైదాన భూభాగం

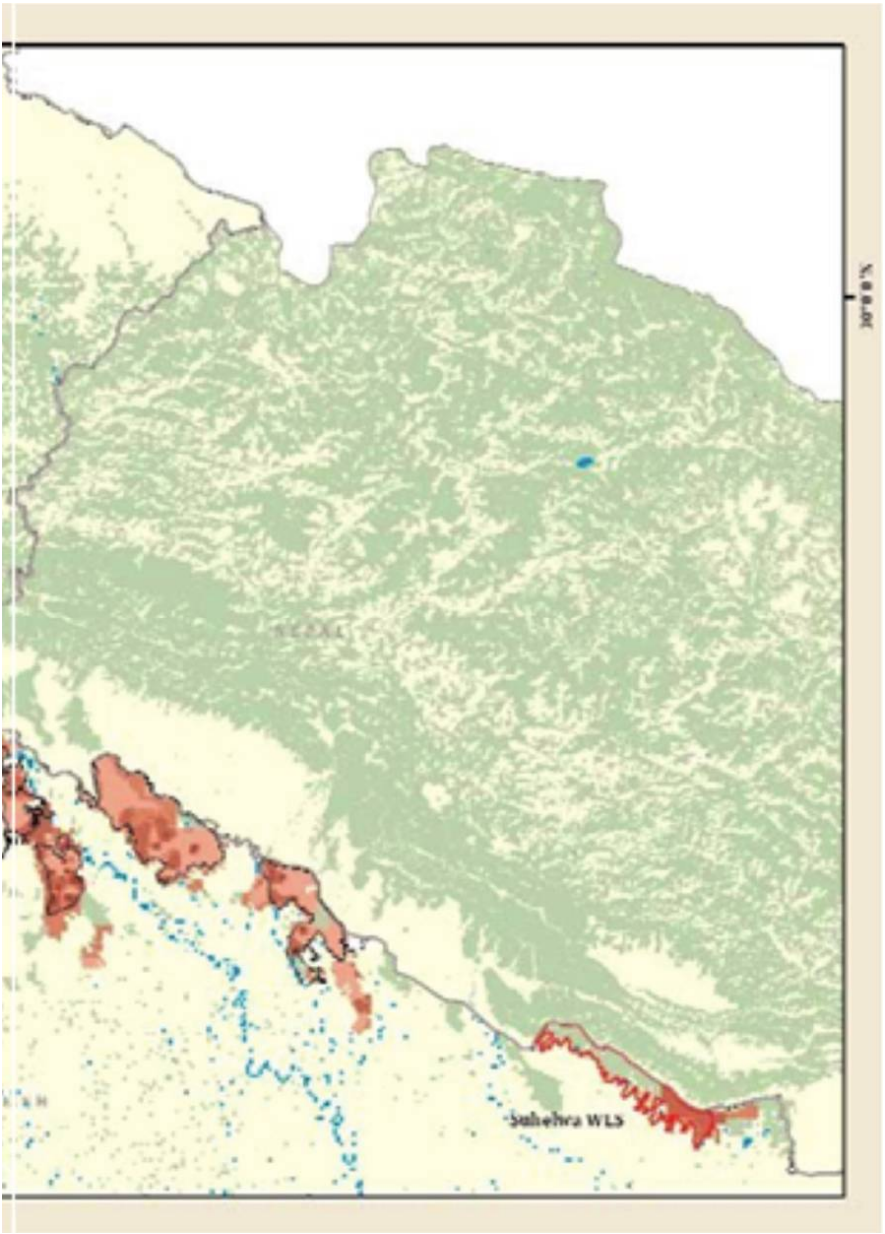
ఈ భూభాగంలో కార్బెట్ TR వంటి అధిక సాంద్రత గల మూల పులుల జనాభాలు, అలాగే దుధ్వా NP, కిషన్‌పూర్ WLS, కతర్నియాఘాట్ WLS, పిలిభిత్ TR వంటి ఇతర మూలాలు ఉన్నాయి. పులుల ఉనికి ఇప్పుడు గంగా నది నుండి తూర్పు వైపు నేపాల్ వరకు దాదాపు నిరంతరంగా ఉంది.

అదనపు పులులకు తోడ్పడేంత ఆహార జంతువుల సాంద్రత ఉన్న, పులుల సాంద్రత తక్కువగా ఉండే ఏకైక ఆవాసం రాజాజీ NP పశ్చిమ భాగం. ఇందులో ధోల్‌ఖండ్ (తూర్పు & పశ్చిమ), కాన్సావ్, హరిద్వార్, మోతీచూర్, రామ్‌గఢ్, చిల్లావాలి రేంజ్‌లు ఉన్నాయి. పులులను ఇక్కడికి తరలిస్తే, అవి సంతానోత్పత్తి చేసి, చివరికి ఉత్తర ప్రదేశ్‌లోని శివాలిక్ అటవీ డివిజన్‌కు, హర్యానాలోని కలేసర్ జాతీయ ఉద్యానవనానికి వ్యాపించే అవకాశం ఉంది. రెండవ ప్రత్యామ్నాయం సుహెల్వా WLS అడవులు; ఆహార జంతువుల సంఖ్యను పెంచడానికి వీటికి ప్రస్తుతం పునరుద్ధరణ చర్యలు అవసరం, అలాగే ప్రవేశపెట్టిన పులులను వేటగాళ్ల నుండి కాపాడేందుకు రక్షణ చర్యలు కూడా అవసరం.

వాల్మీకి TR నేపాల్‌లోని చిత్వాన్ NPతో మంచి అనుసంధానాన్ని కలిగి ఉంది. వాల్మీకి TR నుండి చెదిరిపోయే పులులను తిరిగి వాల్మీకిలోనే వదలాలి, ఎందుకంటే నేపాల్ వైపు అవి చెదిరిపోవడానికి పెద్ద భూభాగం ఉంది. చిత్వాన్ NP మరియు పర్సా వన్యప్రాణి రిజర్వ్‌లోని కొన్ని భాగాలలో పులుల సాంద్రత తక్కువగా ఉంది, అవి వాల్మీకి TR నుండి వచ్చే పులులను ఉంచుకోగలవు. వాల్మీకి పులులను సోహాగీబర్వా WLSకు కూడా తరలించవచ్చు (తగిన రక్షణ చర్యలు నిర్ధారించిన తర్వాత).

తదుపరి పేజీ చూడండి: శివాలిక్ కొండలు మరియు గంగా మైదాన భూభాగంలో పులులు ఉన్న ప్రాంతాలను, వాటి పులుల సాంద్రతలను చూపే మ్యాప్ (2013-14). ఎరుపు రంగులో హైలైట్ చేసిన ప్రాంతాలు ఈ భూభాగంలో పులులను తరలించడానికి అనువైన ప్రాంతాలను సూచిస్తాయి.

Western Rajaji NP
0
30
60
120
Kilometers
Tiger Density
High
Low
Water
Forest
Potential Area for Relocating Tigers
Protected Area
Tiger Reserve
State Boundary
International Boundary

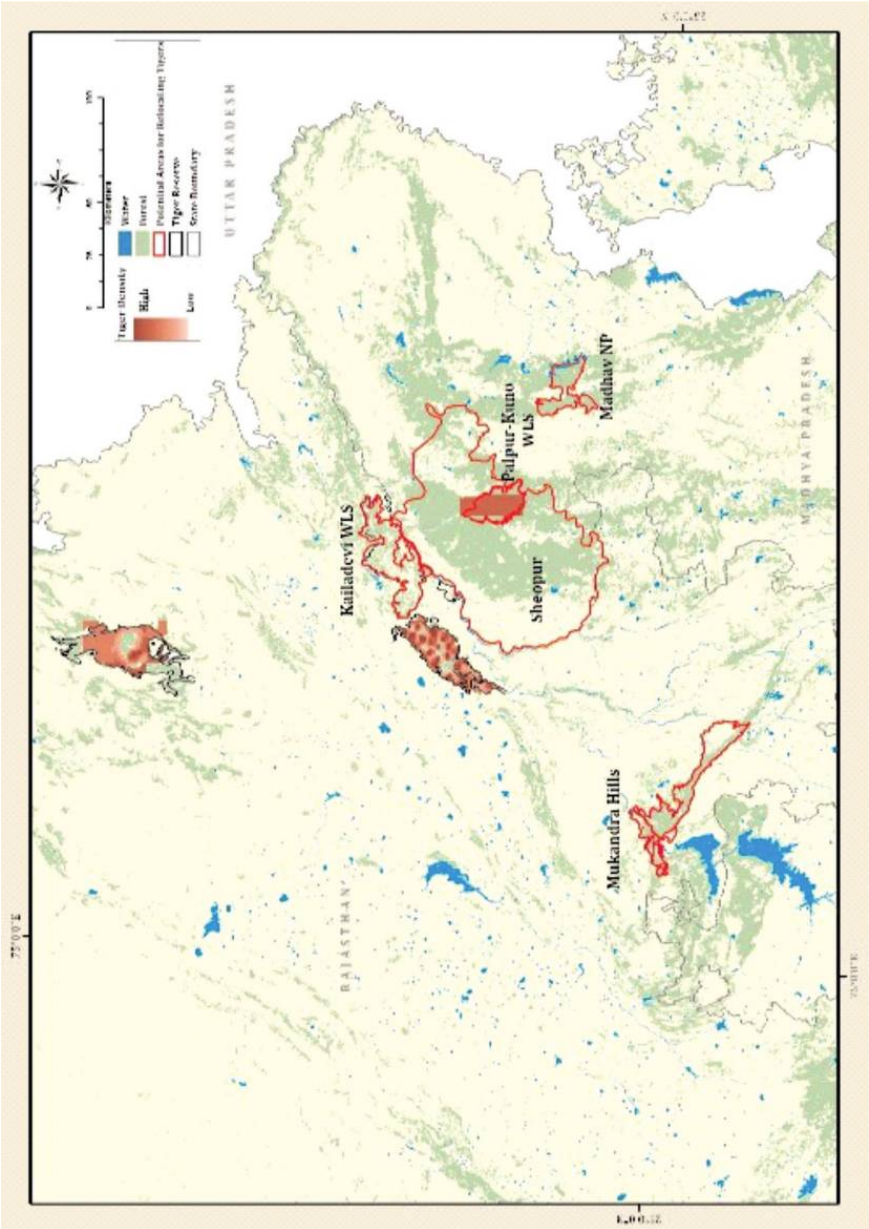

Sukehra WLS

2. మధ్య భారత భూభాగం

2.1 CI-క్లస్టర్ I: సరిస్కా TR, రణథంభోర్ NP, కైలాదేవి WLS, ముకుంద్రా హిల్స్ TR, పాల్పూర్-కునో WLS, మాధవ్ NP

మధ్య భారత భూభాగంలోని వాయవ్య క్లస్టర్‌లో రణథంభోర్ NP మాత్రమే అధిక సాంద్రత గల మూల జనాభా. ఇది కైలాదేవి WLS, పాల్పూర్-కునో WLS, ముకుంద్రా హిల్స్ TR వంటి తక్కువ పులుల సాంద్రత గల ప్రాంతాలతో బాగా అనుసంధానమై ఉంది; రణథంభోర్ NP నుండి చెదిరిపోయే పులులను తరలించడానికి ఇవి అనువైన ప్రదేశాలు. పులులను ఇక్కడికి తరలిస్తే, ఈ భూభాగంలో ఆరోగ్యకరమైన మెటాపాపులేషన్ (ఒకదానితో ఒకటి అనుసంధానమైన చిన్న పులుల జనాభాల సమూహం) కొనసాగడానికి ఇది దోహదపడుతుంది.

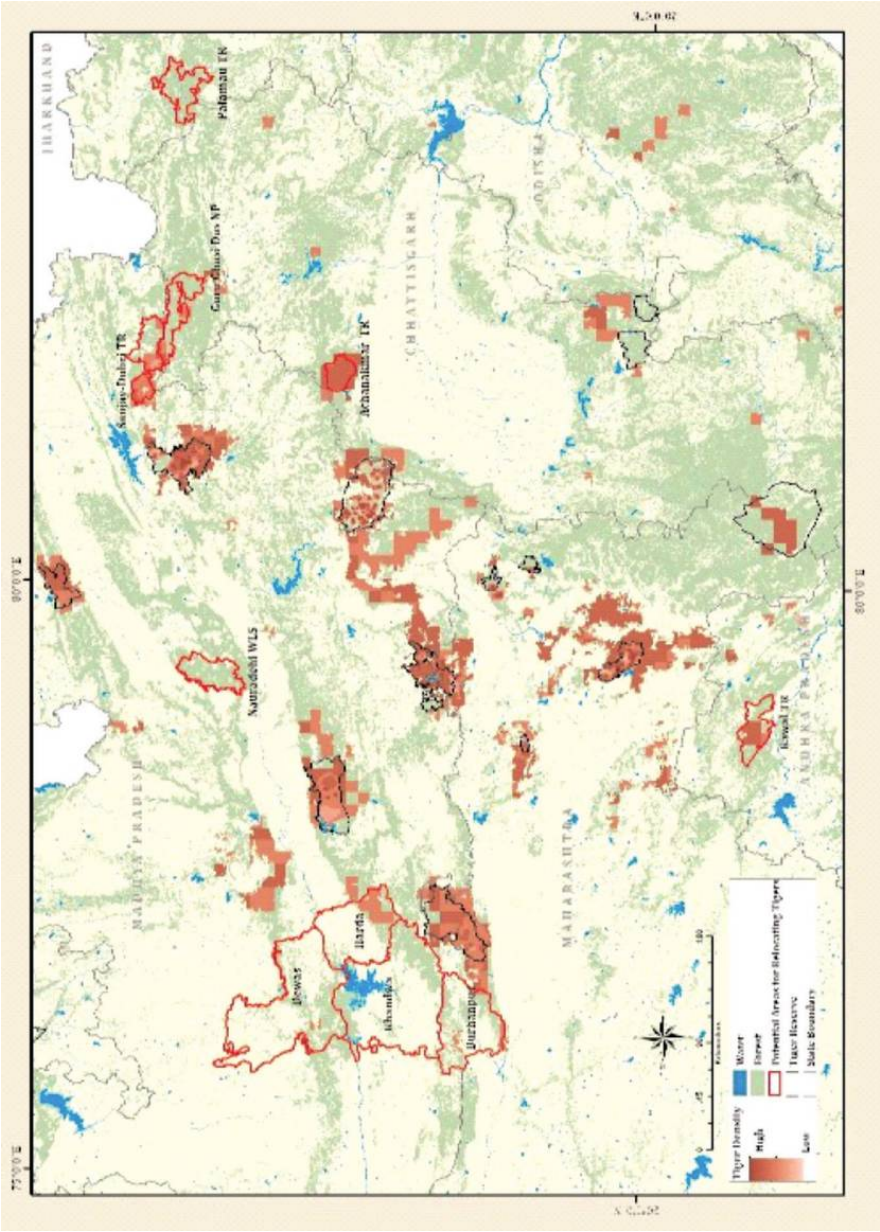
CG-క్లస్టర్ I లో పులులు ఉన్న ప్రాంతాలను, వాటి పులుల సాంద్రతలను చూపే మ్యాప్ (2013-14). ఎరుపు రంగులో హైలైట్ చేసిన ప్రాంతాలు ఈ భూభాగంలో పులులను తరలించడానికి అనువైన ప్రాంతాలను సూచిస్తాయి.

Tiger density
High
Low
Water
Forest
Tiger Reserve
State Boundary
UTTAR PRADESH
RAJASTHAN
MADHYA PRADESH
Kailadevi WLS
Palpur-Kuno WLS
Sheopur
Madhav NP
Mukandra Hills

2.2 CI-క్లస్టర్ II: బంధవ్‌గఢ్ TR, సంజయ్ దుబ్రి TR, గురు ఘాసిదాస్ NP, అచానక్‌మార్ TR, కన్హా TR, పెంచ్ TR, మేల్ఘాట్ TR, సాత్పురా TR, తడోబా-అంధారి TR, నవేగావ్-నాగ్జిరా TR, బోర్ TR, కవాల్ TR, ఇంద్రావతి TR, ఉదంతి-సీతానది TR, పలామౌ TR, నౌరాదేహి WLS, పన్నా TR (మ్యాప్ 13వ పేజీలో)

ఈ క్లస్టర్‌లో కన్హా TR, పెంచ్ TR, తడోబా-అంధారి TR, బంధవ్‌గఢ్ TR వంటి అనేక అధిక సాంద్రత గల మూల జనాభాలు ఉన్నాయి. అయితే, వాటి మధ్య ఉన్న ప్రాంతాలలో అనుసంధానం చాలా బలహీనంగా ఉంది. ఈ జనాభాల నుండి చెదిరిపోయే పులులను సంజయ్ దుబ్రి TR, గురు ఘాసిదాస్ NP, అచానక్‌మార్ TR, ఉదంతి-సీతానది TR, కవాల్ TR, ఇంద్రావతి TR, పలామౌ TR, నౌరాదేహి WLS లలోని తక్కువ పులుల సాంద్రత గల ప్రాంతాలకు తరలించవచ్చు. అయితే ఈ ప్రదేశాలలో తగిన రక్షణ చర్యలు, ఆహార జంతువుల సంఖ్య పునరుద్ధరణపై దృష్టి పెట్టాలి. ఈ మధ్య భారత క్లస్టర్ నుండి పులులను తరలించగల ఇతర అదనపు ప్రదేశాలు ఖాండ్వా, దేవాస్, హర్దా, బేతుల్, బుర్హాన్‌పూర్ అడవులు.

CG-క్లస్టర్ II లో పులులు ఉన్న ప్రాంతాలను, వాటి పులుల సాంద్రతలను చూపే మ్యాప్ (2013-14). ఎరుపు రంగులో హైలైట్ చేసిన ప్రాంతాలు ఈ భూభాగంలో పులులను తరలించడానికి అనువైన ప్రాంతాలను సూచిస్తాయి.

JHARKHAND
Palamau TR
Guru Ghasi Das NP
Sanjay-Dubri TR
Achanakmar TR
CHHATTISGARH
ODISHA
Nauradehi WLS
MADHYA PRADESH
MAHARASHTRA
ANDHRA PRADESH
Kawal TR
Melghat
Bhatia
Dharampuri
Tiger Density
High
Low
Water
Forest
Potential Areas for Relocating Tigers
Tiger Reserve
State Boundary

2.3 CG-క్లస్టర్ III: సిమిలిపాల్ TR మరియు సత్కోసియా TR

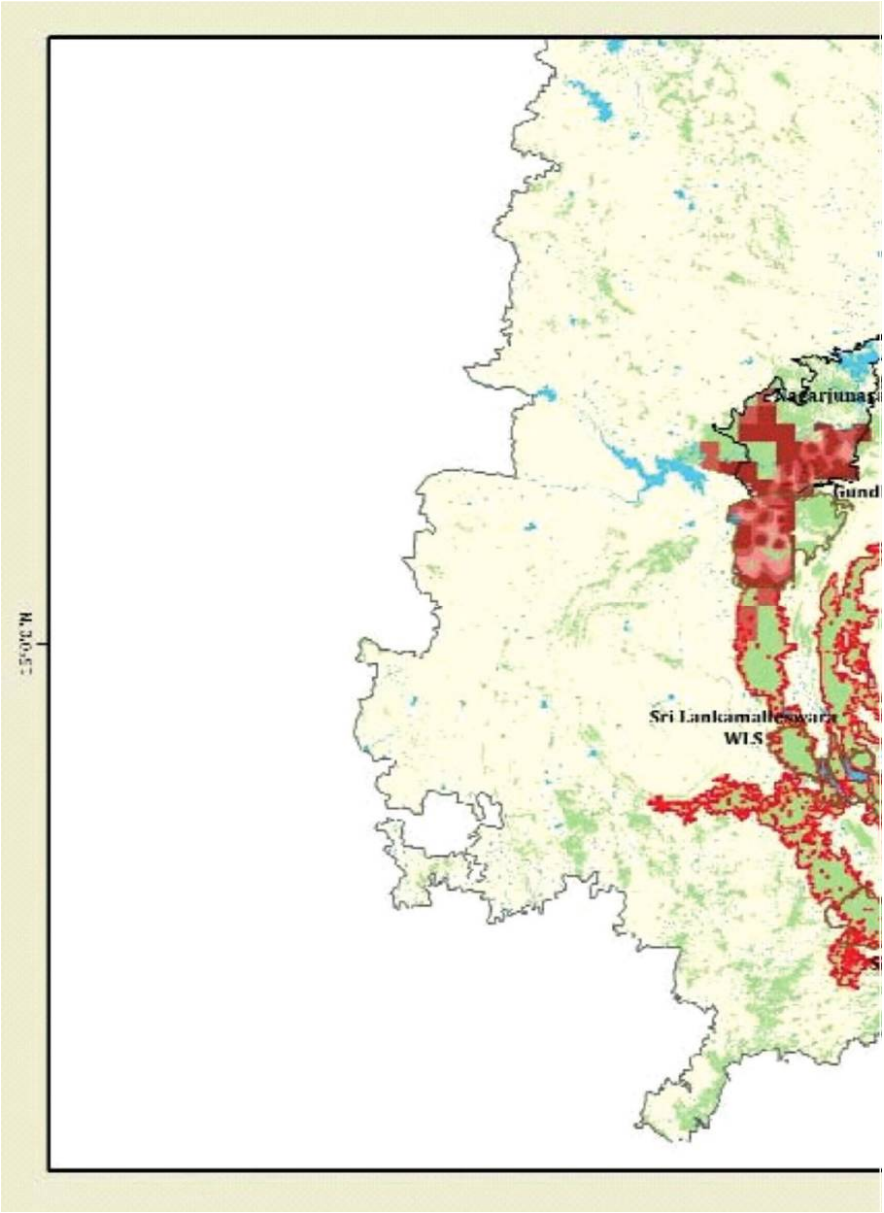
సిమిలిపాల్, సత్కోసియా TRలు నల్ల (మెలనిస్టిక్) పులులను ఉత్పత్తి చేసే వంశాన్ని సూచిస్తాయి; ఈ భూభాగంలో ఇవి ప్రత్యేకమైన జన్యు సమూహానికి చెందినవి అయ్యే అవకాశం ఉంది. అందువల్ల, మధ్య భారతంలోని ఇతర ప్రాంతాల నుండి ఈ క్లస్టర్‌లోకి పులులను తరలించకుండా ఉండటం ద్వారా ఈ భూభాగం యొక్క జన్యు సమగ్రతను కాపాడుకోవాలి. ఈ ప్రాంతాలలో అనువైన ఆవాసం విస్తారంగా ఉంది, కాని ప్రస్తుతం చాలా తక్కువ సాంద్రతలో పులులు ఉన్నాయి. ఈ ప్రాంతాల నుండి బయటకు చెదిరిపోయే ఏ పులినైనా తిరిగి సిమిలిపాల్, సత్కోసియా TRలలోనే వదలాలి. అయితే, ఆహార జంతువుల సంఖ్య, ఆవాసం, రక్షణ చర్యలను మెరుగుపరచాలి, పులులు అలా కదిలిపోవడానికి గల కారణాలను పరిశీలించాలి. ఈ క్లస్టర్‌లోని పులుల సంఖ్య వేగంగా తగ్గిపోతున్నందున, ఈ ప్రత్యేక రూపం (ఫీనోటైప్) భవిష్యత్తులో అంతరించిపోవచ్చు; అందువల్ల వీటి కోసం పరిరక్షణ సంతానోత్పత్తి కార్యక్రమాన్ని (కన్జర్వేషన్ బ్రీడింగ్) ప్రారంభించడం సముచితం కావచ్చు.

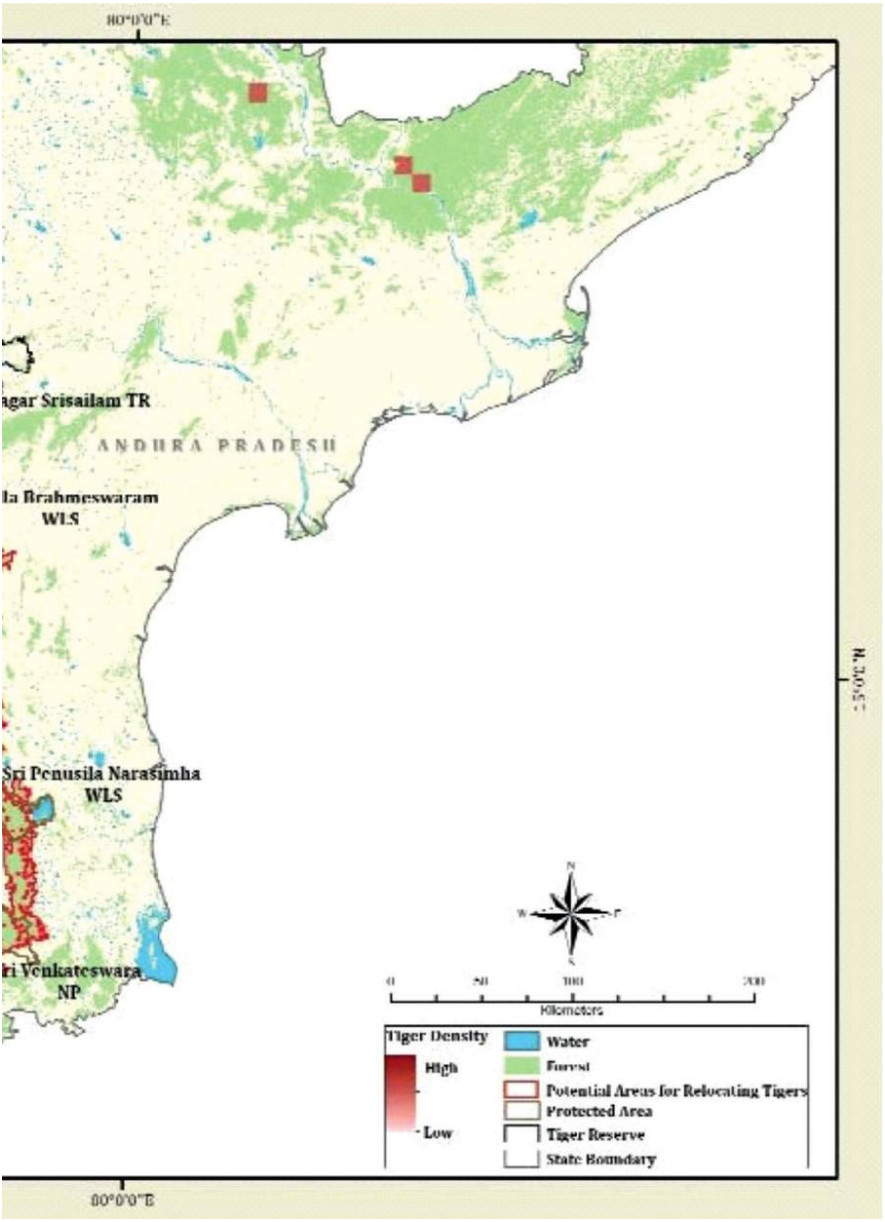
2.4 EG-క్లస్టర్ I: నాగార్జునసాగర్-శ్రీశైలం TR, గుండ్ల బ్రహ్మేశ్వరం WLS

ఈ క్లస్టర్‌లో ఏకైక మూల జనాభా నాగార్జునసాగర్-శ్రీశైలం TR. తూర్పు కనుమలలో తగిన ఆహార జంతువులు, ఆవాసం ఉన్న శ్రీ లంకమల్లేశ్వర WLS, శ్రీ పెనుశిల నరసింహ WLS, శ్రీ వేంకటేశ్వర NP వంటి అనేక రక్షిత ప్రాంతాలు ఉన్నాయి, కాని వాటిలో ప్రస్తుతం పులుల జనాభా లేదు. అటవీ కారిడార్లు శ్రీశైలం అడవులను సిద్ధవటం అడవులతో, శ్రీ వేంకటేశ్వర NPతో కలుపుతున్నాయి; శ్రీ వేంకటేశ్వర NPలోకి పులులను తరలించడం వల్ల పులులు నివసించే ప్రాంతాలు విస్తరించి, కొత్త మూల జనాభాలు ఏర్పడతాయి. పై అడవుల నుండి పులులు చెదిరి వ్యాపించి,

సిద్ధవటం, కర్నూలు, ప్రకాశం, కడప అడవులలో కూడా స్థిరపడే అవకాశం ఉంది. ఈ ప్రాంతాలలో తగిన ఆహార జంతువులు, సంబంధిత రక్షణ ఉన్నాయా లేదా అనే అంశం ఒక ప్రధాన ఆందోళన; దీనిని పరిష్కరించాలి/అధ్యయనం చేయాలి.

EG-క్లస్టర్ I లో పులులు ఉన్న ప్రాంతాలను, వాటి పులుల సాంద్రతలను చూపే మ్యాప్ (2013-14). ఎరుపు రంగులో హైలైట్ చేసిన ప్రాంతాలు ఈ భూభాగంలో పులులను తరలించడానికి అనువైన ప్రాంతాలను సూచిస్తాయి.

Nagarjuna
Gund
Sri Lankamalleswara
WLS

agar Srisailam TR
ANDHRA PRADESH
la Brahmeswaram
WLS
Sri Penusila Narasimha
WLS
ri Venkateswara
NP
Kilometers
Tiger Density
High
Low
Water
Forest
Potential Areas for Relocating Tigers
Protected Area
Tiger Reserve
State Boundary

3. పశ్చిమ కనుమల భూభాగ సముదాయం

3.1 WG-క్లస్టర్ I: సహ్యాద్రి TR, గోవా రక్షిత ప్రాంతాలు (మహదేయి WLS, భగవాన్ మహావీర్ (మొల్లెం) NP, నేత్రావలి WLS, కోటిగావ్ WLS), దాండేలి-అన్షి TR, భద్ర TR, బందీపూర్ TR, నాగరహోళె TR, బిలిగిరి రంగనాథ స్వామి దేవాలయ TR (BRT), సత్యమంగళం TR మరియు ముదుమలై TR

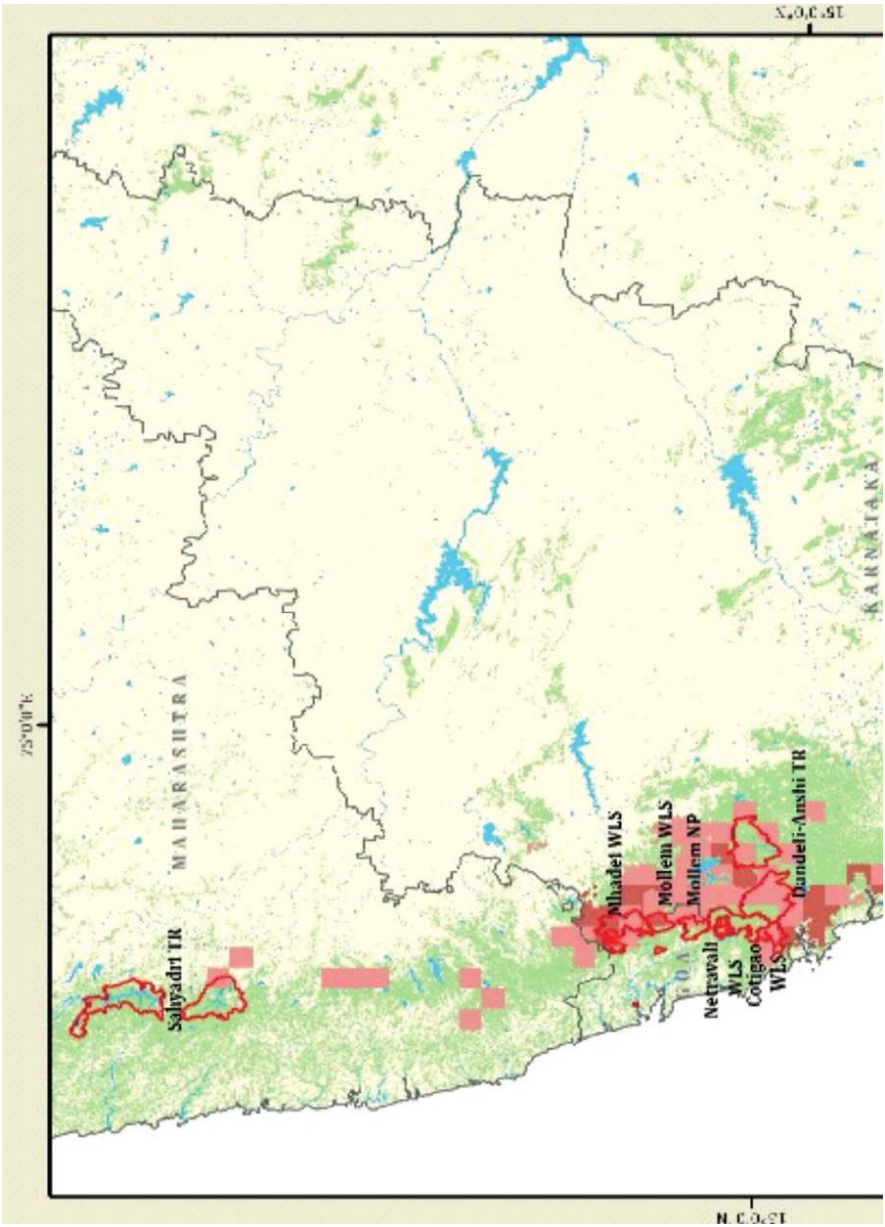
పశ్చిమ కనుమల భూభాగంలో బందీపూర్ TR, నాగరహోళె TR, BRT TR వంటి అనేక అధిక సాంద్రత గల మూల జనాభాలు ఉన్నాయి; ఇక్కడి జనాభాలు సమీప భవిష్యత్తులో బయటకు చెదిరిపోయే అవకాశం ఉంది.

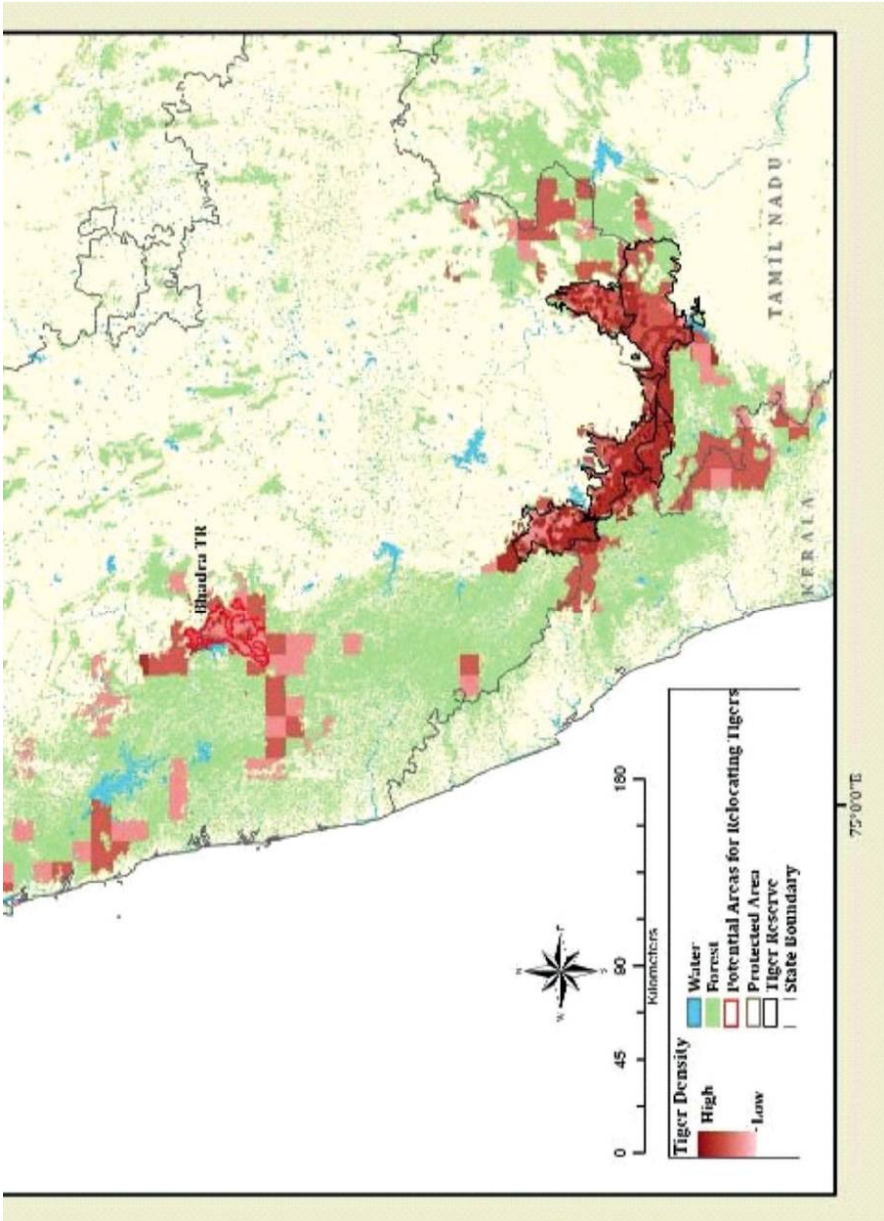
ఇలా చెదిరిపోయే పులులను మధ్యలో ఉన్న, పులుల సాంద్రత తక్కువగా ఉండే భద్ర TR, దాండేలి-అన్షి TR వంటి ప్రాంతాలలో తిరిగి నెలకొల్పడం వల్ల, ఈ జనాభాలు సహ్యాద్రి, గోవా వంటి ఇతర తక్కువ సాంద్రత ప్రాంతాలతో అనుసంధానమవుతాయి; ఆ ప్రాంతాలలో పులులకు తగినంత ఆవాసం ఉన్నప్పటికీ పులుల సాంద్రత తక్కువగా ఉంది. ఇది తగినంత అనుసంధానంతో నిరంతరమైన పులుల జనాభాను కూడా సృష్టిస్తుంది; ఈ జనాభాల దీర్ఘకాల మనుగడకు ఇది ముఖ్యం. భద్ర TR, దాండేలి-అన్షి TR తర్వాత, ఈ క్లస్టర్‌లో చెదిరిపోయే పులులను తరలించడానికి గోవా రక్షిత ప్రాంతాలు, సహ్యాద్రి TR చక్కని ఎంపికలు.

3.2 WG-క్లస్టర్ II: పరంబికుళం TR, అనమలై TR, పెరియార్ TR, కళక్కాడ్-ముండంతురై TR (KMTR)

పశ్చిమ కనుమల భూభాగ సముదాయంలోని ఈ రెండవ క్లస్టర్‌లో ప్రస్తుతం పులుల సాంద్రత తక్కువగా ఉంది. ఇక్కడ చెదిరిపోయే పులులను వాటి సంబంధిత పులుల అభయారణ్యాలలోనే తిరిగి వదలవచ్చు; అవి మానవ ఆధిపత్య ప్రాంతాలలోకి ఎందుకు వెళ్లాయో పరిశీలించాలి.

WG-క్లస్టర్ I లో పులులు ఉన్న ప్రాంతాలను, వాటి పులుల సాంద్రతలను చూపే మ్యాప్ (2013-14). ఎరుపు రంగులో హైలైట్ చేసిన ప్రాంతాలు ఈ భూభాగంలో పులులను తరలించడానికి అనువైన ప్రాంతాలను సూచిస్తాయి.

MAHARASHTRA
KARNATAKA
Mhadei WLS
Mollem WLS
Mollem NP
Netravali WLS
Cotigao WLS
Dandeli-Anshi TR
Sahyadri TR

Bhadra TR
TAMIL NADU
KERALA
75°0'0"E
0
45
90
180
Kilometers
Tiger Density
High
Low
Water
Forest
Potential Areas for Relocating Tigers
Protected Area
Tiger Reserve
State Boundary

4. ఈశాన్య కొండలు మరియు బ్రహ్మపుత్ర వరద మైదానాలు

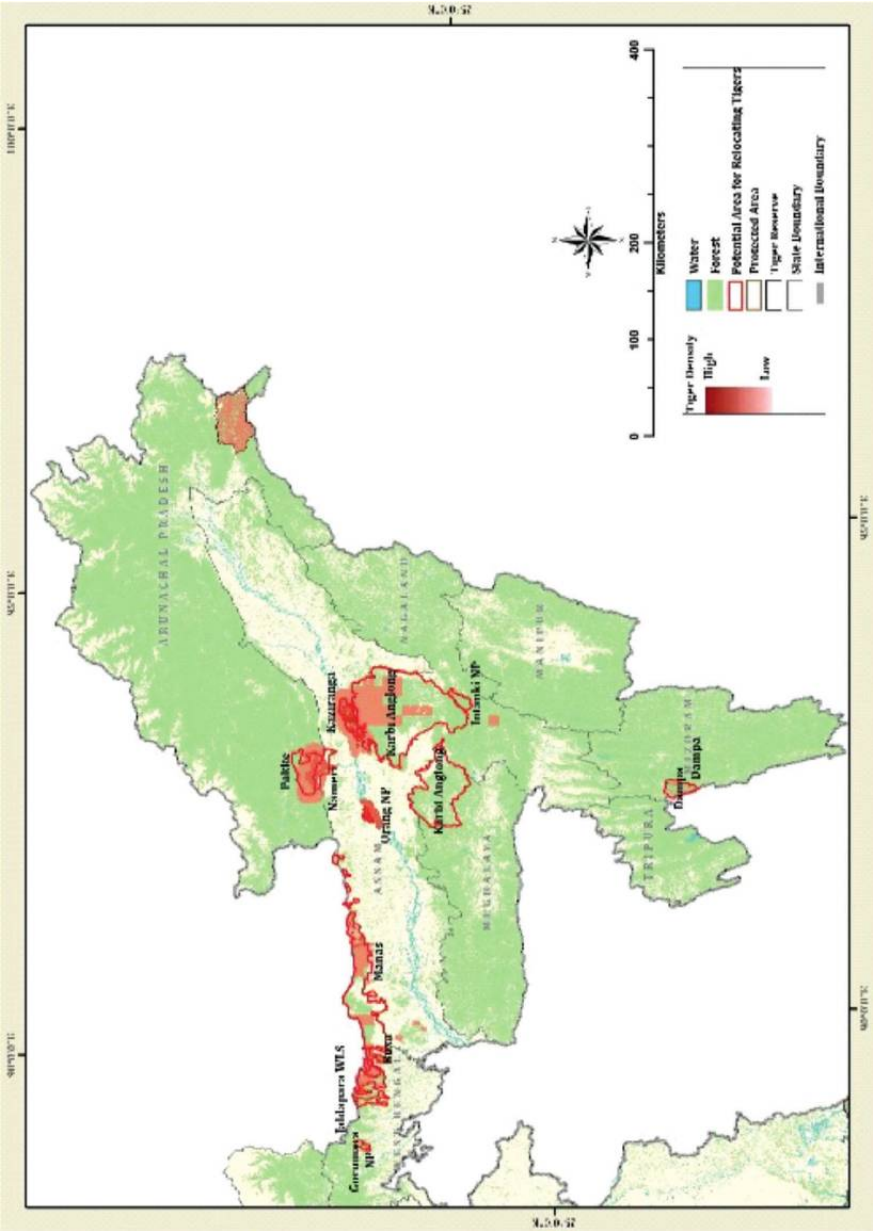
4.1 NE-క్లస్టర్ I: కాజిరంగా TR, మానస్ TR, ఒరాంగ్ NP, బక్సా TR, నమేరి TR, పక్కే TR, దంపా TR, కార్బీ ఆంగ్లాంగ్ కొండలు, గోరుమారా NP మరియు జల్దాపారా WLS, ఇంటంకి NP.

ఈ క్లస్టర్‌లో ప్రస్తుతం చెదిరిపోయే పులులను ఉత్పత్తి చేస్తున్న మూల జనాభాలు కాజిరంగా, ఒరాంగ్ TRలు. అదనపు అడవి పులులను మానస్ TR, బక్సా TR, గోరుమారా NP, జల్దాపారా WLS, దంపా TR, కార్బీ ఆంగ్లాంగ్ కొండలకు తరలించవచ్చు. అయితే, ప్రవేశపెట్టిన పులులకు ఈ ప్రాంతాలు రక్షణ కల్పించాలి.

4.2 NE-క్లస్టర్ II: నందాఫా TR మరియు దిబాంగ్ WLS

అత్యంత తూర్పున ఉన్న ఈ జనాభా క్లస్టర్‌లోని పులులకు మయన్మార్ పులులతో జన్యు సంబంధం ఉండే అవకాశం ఉంది. ఈ క్లస్టర్‌లోని పులులను ఈ ప్రాంతం లోపలే తరలించాలి. ఇది తక్కువ పులుల సాంద్రత గల ప్రాంతం కాబట్టి, ఇతర పులులతో (ఒకే జాతి జంతువులతో) ఘర్షణలు తలెత్తే అవకాశం తక్కువ.

NE-క్లస్టర్ I లో పులులు ఉన్న ప్రాంతాలను, వాటి పులుల సాంద్రతలను చూపే మ్యాప్ (2013-14). ఎరుపు రంగులో హైలైట్ చేసిన ప్రాంతాలు ఈ భూభాగంలో పులులను తరలించడానికి అనువైన ప్రాంతాలను సూచిస్తాయి.

ARUNACHAL PRADESH
NAGALAND
MANIPUR
ASSAM
MEGHALAYA
TRIPURA
Pakke
Kaziranga
Nameri
Orang NP
Intanki NP
Kurbi Anglong
Karbi Anglong
Dampa
Manas
Raimona NP
Jaldapara WLS
Gorumara NP
Tiger Density
High
Low
0
100
200
400
Kilometers
Water
Forest
Potential Area for Relocating Tigers
Protected Area
Tiger Reserve
State Boundary
International Boundary

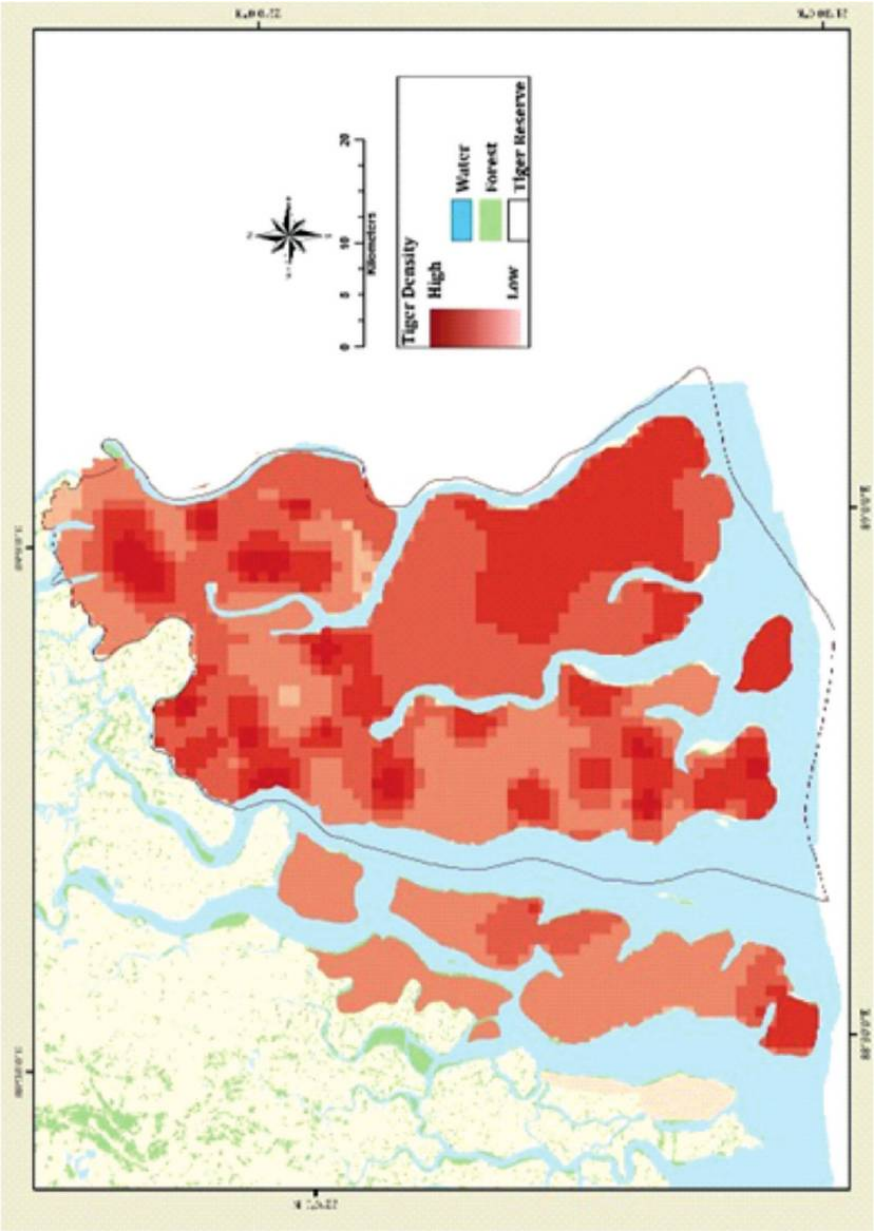
5. సుందర్‌బన్స్ భూభాగం:

సుందర్‌బన్స్ పులుల జనాభా రూపం (ఫినోటైప్) పరంగా ప్రత్యేకమైనది, మడ అడవులలో జీవించడానికి ప్రత్యేకంగా అలవాటుపడినది.

ఈ ఆవాసం నుండి బయటకు చెదిరిపోయే పులులను సుందర్‌బన్స్‌లోనే లేదా జంతు ప్రదర్శనశాలలలో (జూలలో) ఉంచాలి. ఇతర ఏ క్లస్టర్ నుండి పులులను సుందర్‌బన్స్‌లోకి ప్రవేశపెట్టకూడదు, అలాగే సుందర్‌బన్స్ పులులను మరెక్కడా ప్రవేశపెట్టకూడదు. ఇటీవలి పులుల అంచనా (2014) సుందర్‌బన్ బయోస్ఫియర్ రిజర్వ్‌లో తక్కువ సాంద్రత గల ప్రాంతాలను చూపింది. పట్టుకున్న సుందర్‌బన్స్ పులులను తిరిగి అడవిలోకి వదిలేటప్పుడు క్షేత్ర నిర్వాహకులకు మార్గదర్శకంగా ఈ మ్యాప్‌లను ఉపయోగించవచ్చు.

అనుకోకుండా మనుషులను చంపిన పులులను, “మానవ ప్రాణాలకు ప్రమాదకరం” (Dangerous to Human Life)గా మారిన పులులను భిన్నంగా చూడాలి. మానవ ప్రాణాలకు ప్రమాదకరంగా మారిన పులులను వెంటనే తొలగించాలి, వాటిని తిరిగి స్వేచ్ఛగా తిరిగే అడవి పరిస్థితులలోకి ప్రవేశపెట్టకూడదు. అయితే ఘర్షణ పరిస్థితులలోకి అనుకోకుండా వచ్చిన పులులను పట్టుకుని, ఖాళీగా ఉన్న/తక్కువ సాంద్రత గల ఆవాసాలలో తిరిగి ప్రవేశపెట్టవచ్చు. తరలించిన తర్వాత వదిలే పులులకు ఉపగ్రహ టెలిమెట్రీ కాలర్లను అమర్చడం మంచిది, తద్వారా వాటిని దూరం నుండే ట్రాక్ చేయవచ్చు. అలాంటి పులులు ఇంకా సమస్యాత్మక జంతువులుగా కొనసాగితే, వాటిని తిరిగి పట్టుకుని బందీగా (captivity) ఉంచాలి లేదా తొలగించాలి (చంపివేయాలి). కొత్త ప్రాంతంలో వదిలేటప్పుడు ‘సాఫ్ట్ రిలీజ్’ విధానాన్ని అనుసరించడం మంచిది. రవాణా సంబంధిత ఇబ్బందుల వల్ల సాఫ్ట్ రిలీజ్ సాధ్యం కానప్పుడు మాత్రమే ‘హార్డ్ రిలీజ్’ గురించి ఆలోచించాలి. వదిలే ప్రదేశంలో మంచి ఆవాసం, ఆహార జంతువుల సాంద్రత, రక్షణ చర్యలు ఉండాలి. అక్కడ మానవ సాంద్రత తక్కువగా ఉండాలి, మరియు పెద్ద మాంసాహార జంతువులతో కలిసి జీవించిన అనుభవం ఉన్న సముదాయాలు అక్కడ ఉండాలి.

తదుపరి పేజీ చూడండి: సుందర్‌బన్స్‌లో పులులు ఉన్న ప్రాంతాలను, వాటి పులుల సాంద్రతలను చూపే మ్యాప్ (2013-14). ఎరుపు రంగులో హైలైట్ చేసిన ప్రాంతాలు ఈ భూభాగంలో పులులను తరలించడానికి అనువైన ప్రాంతాలను సూచిస్తాయి.

Tiger Density
High
Low
Water
Forest
Tiger Reserve
Kilometers
0
5
10
20

గమనిక:

1. చెదిరిపోయే పులిని గుర్తించడం, తరలింపు/మత్తు మందు మోతాదు/రవాణా విధానం గతంలో NTCA/ప్రాజెక్ట్ టైగర్ జారీ చేసిన మార్గదర్శకాలు/SOP ప్రకారం ఉంటాయి.
2. తరలింపునకు ముందు కొత్త ప్రదేశంలో క్షేత్ర రక్షణ/ఆహార జంతువుల సంఖ్య తగినంతగా ఉన్నాయో లేదో నిర్ధారించుకోవాలి.
3. జాగ్రత్త చర్యగా పులిని 'సాఫ్ట్' పద్ధతిలో వదలడం మంచిది; దీనికి వదిలే ప్రదేశంలోనే సహజ ఆహార జంతువులలో కూడిన ఎన్‌క్లోజర్‌ను (ఇన్-సిటూ) ఏర్పాటు చేయాలి.
4. తరలించిన పులికి తప్పనిసరిగా రేడియో కాలర్ అమర్చాలి, తద్వారా వదిలిన తర్వాత దగ్గరగా పర్యవేక్షించవచ్చు.

అనువాదకుని గమనిక (మూల పత్రంలో లేదు): సులభంగా చదవడానికి — TR = పులుల అభయారణ్యం (Tiger Reserve); NP = జాతీయ ఉద్యానవనం (National Park); WLS = వన్యప్రాణి అభయారణ్యం (Wildlife Sanctuary). మ్యాప్‌లలోని ఆంగ్ల పదాలు మూల చిత్రాల్లో ఉన్నట్లే ఉంచబడ్డాయి.